

DEMONSTRASJON AV EFFEKTIV KOKEOVN/ PRODUSENT AV PRIME, HVOR DIFFER GROUP ER AKSJONER

PRODUKSJON AV SELVKLEBENDE ETIKETTER I SKANEMS FABRIKK I NAIROBI

PAKKING AV MELSEKKER HOS GROSSISTIKJEDEN METRO, HVOR SPEAR CAPITAL ER PÅ EIERSIDEN

MODERNE MELKEPRODUKSJON HOS DENDAIRY I ZIMBABWE, HVOR SPEAR CAPITAL ER HOVEDAKSJONER

ÅRSRAPPORT 2014

Veiledningskontoret for næringsutvikling i utviklingsland

MANDAT OG MÅLSETTING

Veiledningskontoret for næringsutvikling i utviklingsland ble opprettet i 2007 og er i fellesskap eiet av Norad og Norfund. Kontoret tilbyr informasjon om relevante instrumenter i det offentlige virkemiddelapparatet for oppstart av næringsvirksomhet i utviklingsland – primært rettet mot investeringer. Instrumentene finnes først og fremst hos de offentlige aktørene Norad, Norfund, Innovasjon Norge, Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK), Eksportkreditt Norge og Fredskorpset, men kontoret har også tilgjengelig kunnskap om nordiske og multilaterale finansieringsmuligheter.

Kontoret skal være et førstelinjekontor for bedrifter med seriøs interesse for å investere i og handle med utviklingsland. Foruten å veilede bedrifter om relevante virkemidler, er en viktig del av kontorets oppgave å gjøre prosjekteierne klar over de spesielle utfordringer det ofte medfører å skulle starte forretningsvirksomhet i utviklingsland. Dette innebærer også klargjøring av bedriftenes evne og ressurser til å gjennomføre en satsing og nødvendigheten av at de også selv må ha tilgjengelig risikokapital. Kontoret gir også generelle råd knyttet til utvikling av prosjekter og hvordan de bør organiseres for å bli mest mulig bærekraftige. Dette kan bestå i veiledning til utforming av prosjektutviklingsplaner slik at bedriftene står best mulig rustet til å komme i inngrep med virkemiddelapparatet. Ved henvendelser hvor forutsetningene for en satsing eller støtte ikke er til stede, har Veiledningskontoret også et ansvar for å fraråde bedriftene å gå videre med sine planer slik at det ikke brukes unødvendige ressurser på aktiviteter som har begrenset mulighet til å føre frem.

Det ligger også i kontorets mandat å assistere offentlige institusjoner med å sikre at de investerings- og prosjektforslag som forelegges, har størst mulig bærekraft og utviklingseffekt. De fleste av tilskuddsordningene er finansiert over bistandsbudsjettet og skal i første rekke være en katalysator for å fremme næringsutvikling i utviklingsland. Kontoret har også i 2014 lagt vekt på å gjøre virkemidlene bedre kjent og delta i fora som fremmer næringsutvikling i utviklingsland.

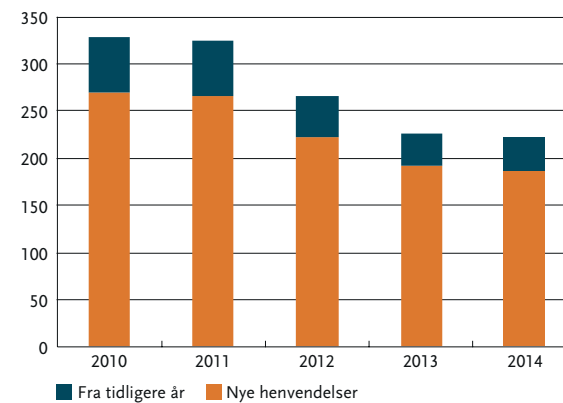
Kontoret skal i første rekke betjene norsk næringsliv med vekt på små og mellomstore bedrifter og det synes også som disse bedriftene har størst nytte av kontorets tjenester. Kontoret prøver også i større grad å koble bedrifter hvor det er et potensial for å samarbeide eller lære av hverandre i form av «best practice». Tilbakemeldinger forteller også at det å ha hatt kontakt med kontoret bedrer kvaliteten på de søknadene som sendes virkemiddelapparatet. Dette virker tids- og ressurssparende både for søker og behandlende institusjon.

Forholdet til eierinstitusjonene Norfund og Norad og til andre samarbeidspartnere anses som åpent og konstruktivt. Kontoret legger stadig større vekt på å koble de ulike fasene og støtteordninger i prosjektene og på den måten også legge grunnlag for en bedre koordinering og bredere kontaktflate mellom tilskuddsaktørene.

KUNDER

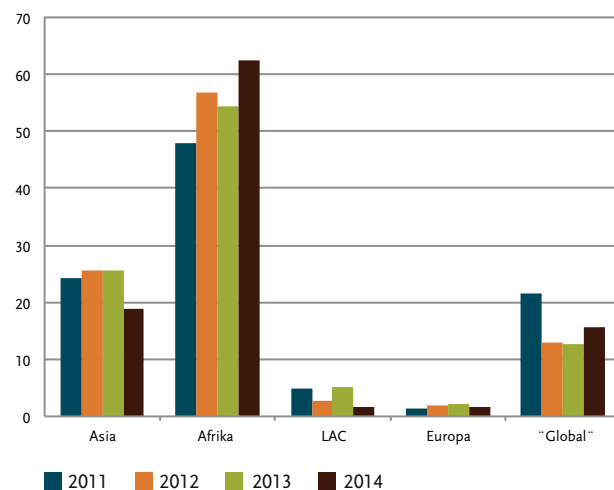
Kontoret registrerte 186 nye henvendelser i 2014 mens andre oppdrag som er registrert tidligere utgjorde 36 henvendelser. Dette ligger på samme nivå som i 2013 med en marginal nedgang på 2%. De fleste prosjekthenvendelsene kommer fortsatt fra små og mellomstore bedrifter, da de større bedriftene har bedre forutsetninger og ressurser til å klare seg på egen hånd. Det har imidlertid vært en forskyvning av henvendelser fra de minste bedriftene til de mellomstore og større bedriftene. Dette kan ha noe å gjøre med at kravet til Norads søknadsbaserte næringslivsordninger om at en bedrift normalt skal ha NOK 10 mill. i omsetning for å bli vurdert, er blitt bedre kjent etter at det ble innført for et par år siden. De fleste henvendelsene retter seg mot Norads støtteordninger men kontoret har også i 2014 hatt en del etterspørsel etter Norfunds egenkapital- og låneinstrumenter. Små bedrifter har imidlertid ofte et svakt finansielt fundament og vansker med å oppfylle de nødvendige kommersielle forutsetninger Norfund stiller for å kunne engasjere seg i prosjektene.

Totalt antall saker

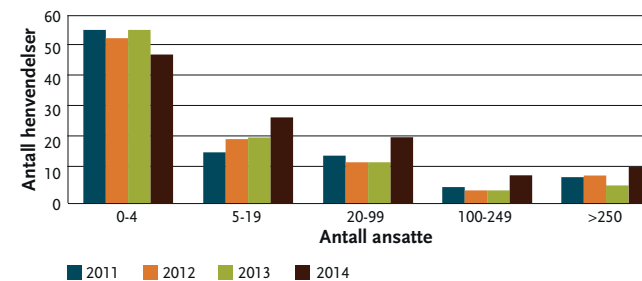

Som i 2013 har det i 2014 kommet flere henvendelser fra bedrifter eller personer som har vært i kontakt med kontoret i tidligere år. Dette kan dreie seg om prosjekter som er blitt bedre bearbejdet og i mange tilfelle modnet og tilpasset slik at både muligheten for å få støtte og muligheten for å lykkes med selve investeringsprosjektet er blitt større. Det er imidlertid også prosjekter som er kommet over i en ny fase hvor prosjekteier ønsker å utnytte tilskuddsordninger som slår inn senere i prosjektsyklusen. Det er også en del søkere som kommer tilbake med prosjekter i nye markeder etter tidligere å ha gått gjennom søknadsprosedyrene og fått innvilget støtte. Kontoret ser dette som en positiv utvikling ved at bedriftene fokuserer på et prosjekt av gangen og bruker erfaringene til videre oppskalering av virksomheten.

Nye henvendelser etter verdensdel - fordeling i %

Bedriftsstørrelse etter ansatte - fordeling i %

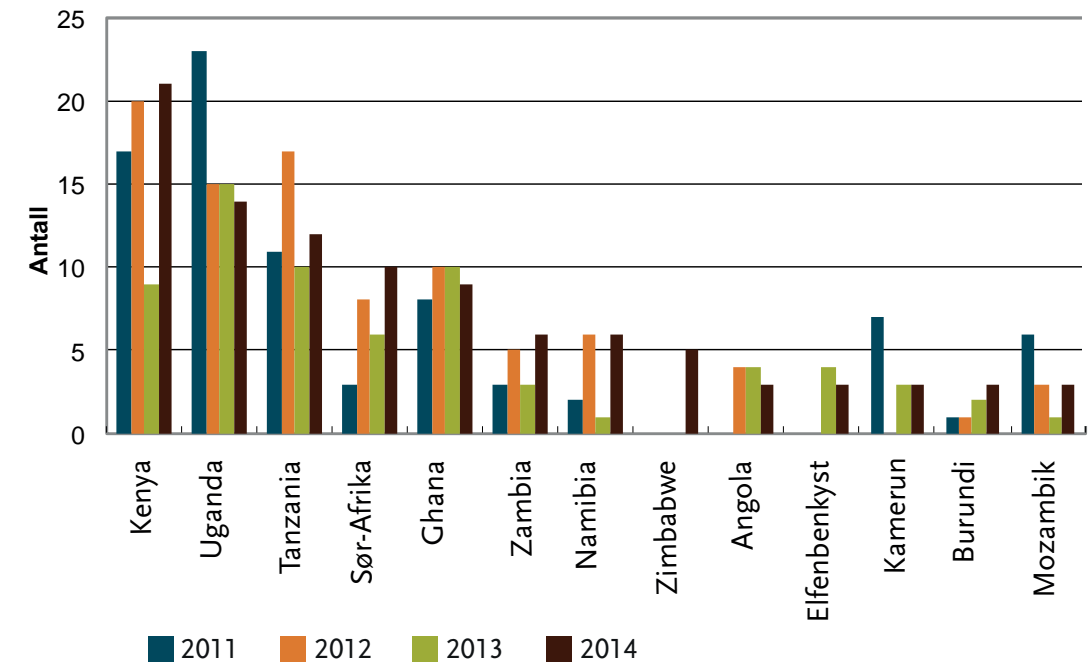

GEOGRAFI

Over 60% av alle landspesifikke henvendelser har i 2014 angått land i Afrika – noe som representerer en økning på 8% fra nivået året før. Det er også verdt å merke seg at antall henvendelser vedrørende Sør-Afrika er klart høyere enn i 2013 mens antallet for Øst-Afrika er litt høyere i motsetning til Vest-Afrika som er noe lavere enn året før. Dette stemmer godt overens med de føringer som blir gitt av Utenriksdepartementet i forbindelse med tildeling av budsjettmidler hvor det fremgår at det spesielt skal gis prioritet til de minst utviklede land sør for Sahara når virkemidlene skal fordeles.

Blant enkeltlandene var det en markert oppgang i henvendelser vedrørende Kenya og Sør-Afrika i 2014 mens det var en nedgang på Etiopia i forhold til året før (fra 9 henvendelser til 2 og derved ikke med på oversikten). I 2013 var bildet motsatt slik at trenden over noen år gir et mer stabilt bilde. Da antall henvendelser per land tross alt er relativt beskjedent kan enkeltstående faktorer som delegasjonsreiser eller konferanser gi klare utslag fra et år til et annet.

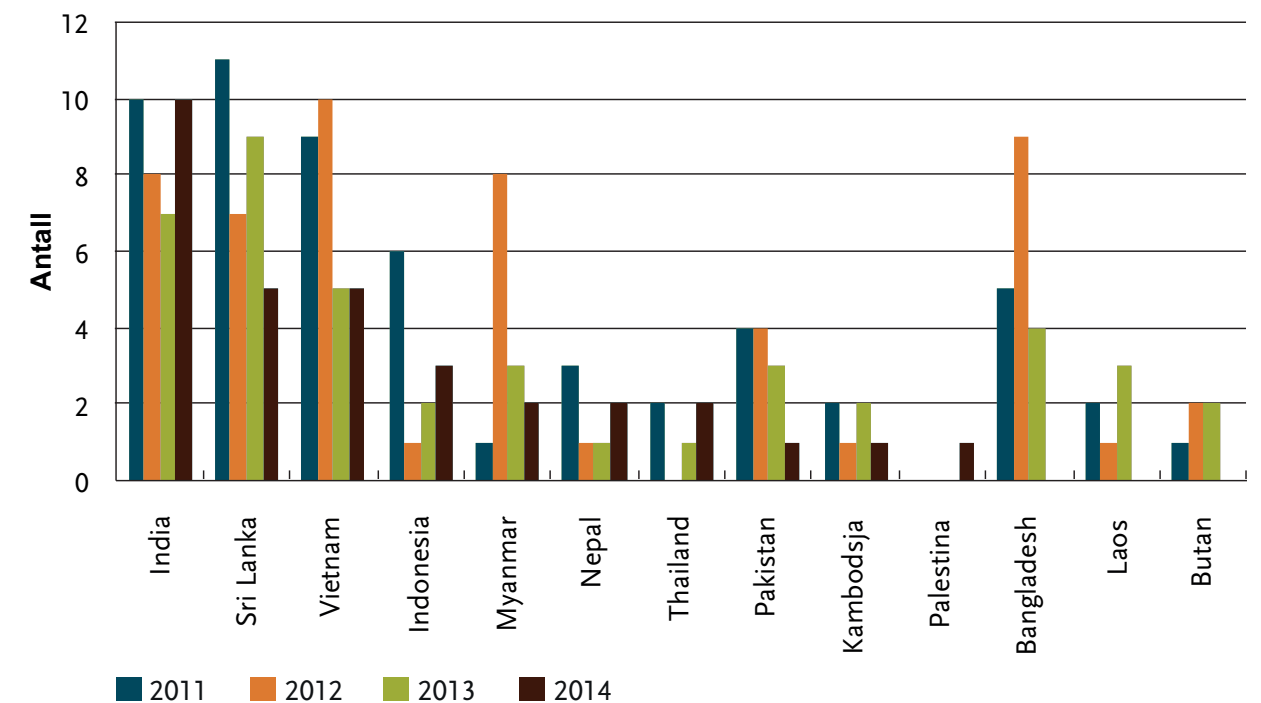
Afrika nye henvendelser

Asia har de siste årene hatt en synkende andel og står nå for en tredjedel av henvendelsene i forhold til Afrika. Kontoret har fått flest og et noe økende antall henvendelser vedrørende India mens Sri Lanka har gått klart tilbake. Det er svært få henvendelser til politisk prioriterte fokusland som Nepal og Myanmar.

Antall henvendelser vedrørende Latin-Amerika har vært synkende over tid med beskjedne 3 henvendelser i 2014.

Asia nye henvendelser

SEKTORER

Som i 2013 topper fornybar energi i 2014 den sektorvise inndelingen av antall henvendelser. Denne sektoren er en prioritert sektor både hos Norad og Norfund og i tråd med overordnede norske satsinger og målsetninger. Jord- og skogbruk er markant ned etter en sterk oppgang i 2013. Ellers har tjenester og maritim relaterte forespørsler under «annet» har hatt klar oppgang i 2014. Industri som en annen relativt stor sektor har fortsatt en svakt synkende tendens.

Som tidligere påpekt er enkelte henvendelser sektoroverlappende slik at det kan være noe tilfeldig hvor de blir registrert.

ORGANISATORISK

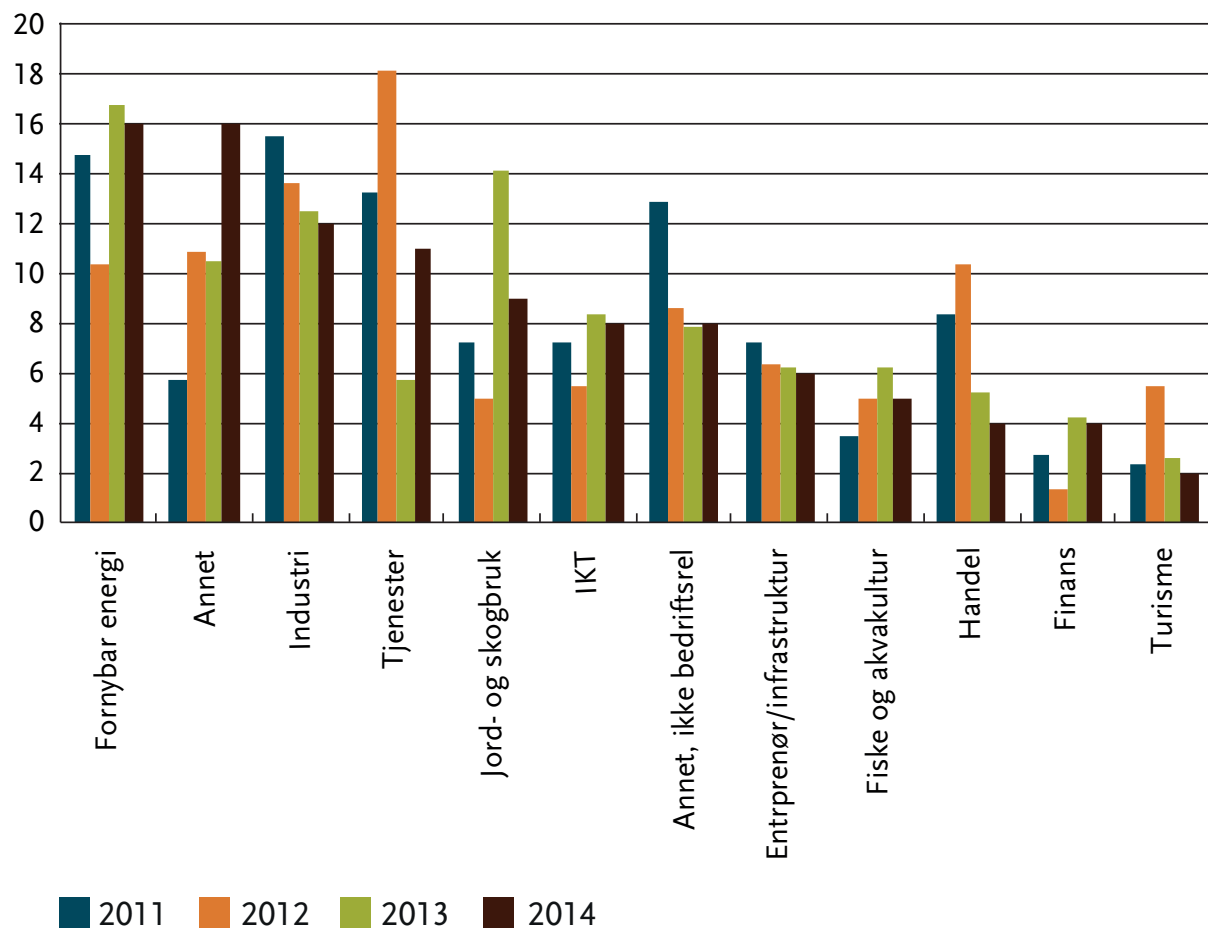
Veiledningskontoret er eiet av Norfund og Norad i fellesskap og rapporterer til en styringsgruppe

bestående av Hege Elisabeth Seel fra Norfund og Tori Hoven fra Norad. Eierne stiller hver en person til rådighet for kontoret – Peter Molthe fra Norfund og Bjørn Holter Eriksen fra Norad. Styringsgruppen har hatt et formelt møte i løpet av 2014. I tillegg har det vært jevnlig kontakt mellom kontoret og styringsgruppen om aktuelle saker.

Veiledningskontoret regnes administrativt og organisatorisk som en del av Norfund som dekker de operative kostnadene mens Norad holder kontorer med tilhørende infrastruktur.

Kontoret har kontinuerlig forbedret hjemmesiden (www.veiledningskontoret.no) og har i 2014 slutført arbeidet med en ny teknisk plattform med ny aktivitetskalender og nye landsider som lett lar seg oppdatere. Hjemmesiden fremstår nå som mer brukervennlig og fungerer som et nyttig oppslagsverk for næringslivsaktører – noe også positive tilbakemeldinger gir uttrykk for.

Sektorfordeling 2011 - 2014 i %

EKSTERN VIRKSOMHET

I tillegg til nær dialog med eierne har Veiledningskontoret i løpet av året hatt jevn kontakt med de mest relevante partnerne/aktørene for informasjon om deres instrumenter og støtteordninger. Kontoret har også god kontakt med det næringslivsbaserte Norwegian African Business Association (NABA). Begge virksomheter er godt posisjonert for å plukke opp signaler fra bedrifter om hva som skal til for å satse på kommersiell virksomhet i utviklingsland og videreformidle dette til myndighets- og virkemiddelapparatet. Som et ledd i bedre samordning og felles innsats for å fremme næringsutvikling og norske satsinger i Afrika, arrangerte Veiledningskontoret, Innovasjon Norge og NABA et felles seminar i Bergen i mai 2014. Veiledningskontoret har for øvrig et utmerket samarbeid med Innovasjon Norges nye kontor i Nairobi som også har etablert nettverk i Uganda og Tanzania.

Kontoret har siden oppstarten avholdt brukermøter med deltakelse fra både brukersiden og virkemiddelapparatet. Brukermøtet i april 2014 samlet vel 120 deltagere og i tillegg til Veiledningskontorets virksomhetsrapport ble det redegjort for hvordan ambassaden i Kampala satser på næringsutvikling og næringsfremme. Det ble også presentert ulike bedriftscase med erfaringer og suksesskriterier fra etableringer i utviklingsland.

Kontoret legger stor vekt på nettverksbygging og har deltatt på en rekke konferanser hvor næringsutvikling og virkemidler for satsing i utviklingsland står på dagsorden. Kontoret har også deltatt i ulike referansegrupper som gir innspill til diverse offentlige og private institusjoner, blant annet innenfor rammen av Team Norway hvor det satses på å bruke utenriktjenesten mer aktivt for å fremme

norske næringsinteresser. Utenriksdepartementet startet også høsten 2014 arbeidet med en ny stortingsmelding om «Næringsutvikling og samarbeid med privat sektor» som vil bli fremmet i vårsesjonen 2015. Som en aktør med bred kontakt mot næringslivet, har Veiledningskontoret bidratt med ulike innspill til meldingen hvor det spesielt er lagt vekt på at virkemiddelapparatet må fremstå på en mest mulig helhetlig måte slik at det er mulig å oppnå synergier mellom de enkelte virkemidler, institusjoner og bedrifter.

Veiledningskontoret legger stor vekt på kontakt mot uteapparatet og gjennom det bidra til at kunnskap om lokale kommersielle muligheter og utfordringer i prioriterte utviklingsland skal bli lettere tilgjengelig i Norge. Etter å ha gjort seg bedre kjent med hvordan de enkelte nordiske land har innrettet sitt virkemiddelapparat for næringsutvikling i utviklingsland i 2013 har Veiledningskontoret i 2014 deltatt i møter med Afrikabanken og IFC/Verdensbanken for å se hvordan det er mulig for norske bedrifter og offentlige instanser å posisjonere seg i forhold til større prosjekter og benytte seg mer av globale finansieringsmekanismer.

Oslo, 15. januar, 2015

Bjørn Holter Eriksen
Leder, Veiledningskontoret for næringsutvikling i utviklingsland.

B ORGANISERING PR. 31.12.2014

HEGE ELISABETH SEEL/NORFUND OG TORI HOVEN/NORAD
STYRINGSGRUPPE

BJØRN HOLTER ERIKSEN
LEDER

PETER MOLTHE
SENIORRÅDGIVER

EWOS FISKEFØRFABRIKK UTENFOR HO CHI MINH I VIETNAM

KONTAKTINFORMASJON

Postadresse: Veiledningskontoret for næringsutvikling i utviklingsland,
Postboks 1280 Vika, 0111 Oslo **Besøksadresse:** Rusetøkkveien 26, 6. etg., Oslo
Telefon: 239 80 033 **E-mail:** post@veiledningskontoret.no
www.veiledningskontoret.no

